Verkko-osasto / Toimintavarmuusyksikkö
Antti-Jussi Lankinen, Mira Karppanen

28.11.2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain muuttamisesta HE 226/2018 vp: liikenne- ja viestintäministeriön lisäselvitys

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuulemisessa 23.11.2018 kysymyksiä esitettiin paljon ja puheenjohtaja Jalonen pyysi Liikenne- ja viestintäministeriötä lähettämään tarvittaessa täydentävät vastaukset kirjallisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö toimittaa tällä kirjelmällä täydennyksen liittyen muun muassa uuden palvelun sisätilapeittoon, viranomaiskäyttäjien ja muiden käyttäjien kapasiteettitarpeisiin sekä esityksen mahdollisiin yhtymäkohtiin suhteessa eduskunnassa käsiteltävänä oleviin tiedustelulakiesityksiin. Liikenne- ja viestintäministeriö on laatinut täydentävän vastauksen yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Viestintäviraston kanssa ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Uuden laajakaistaisen palvelun verkon peitto

Esityksen lähtökohtana on, että uuden laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun maantieteellisen peiton ja sisätilapeiton on vastattava nykyistä Virve-palvelua. Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuulemisessa esiin nostetun savusukellusesimerkin osalta huomionarvoinen on jo nykyisen Virven sisältämä suorakanavatoiminto, joka mahdollistaa päätelaitteiden välisen yhteyden ilman tukiasemapeittoa. Tämä toiminnallisuus kehitetään myös uuteen laajakaistaiseen palveluun.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös kansallisesta verkkovierailusta. Muilla teleyrityksillä kuin kilpailutuksella valitulla teleyrityksellä olisi velvollisuus tarjota matkaviestinverkkoaan viranomaisviestinnän käyttöön, mikäli kilpailutuksella valitun teleyrityksen verkko ei ole käytettävissä. Käytännössä tämä tarkoittaisi verkon häiriötilanteita tai pienimuotoisia katvealueita, joista jälkimmäisiin kohdistui kuulemisessa kysymyksiä. Näin ollen verkkopeiton pienimuotoisia katvealueita voidaan helpottaa jo ennen uuden verkkopeiton rakentamista viranomaisviestintään liittyvällä verkkovierailulla. Esityksen keskeisenä lähtökohtana kuitenkin on, että uutta laajakaistaista viranomaisviestintäpalvelua ei rakenneta eikä varsinkaan kehitetä verkkovierailun varaan, jonka luonne on tilapäinen.

Viranomaisliittymien etuoikeuksien vaikutus muihin käyttäjiin

Viranomaisliikenteen volyymi on vähäinen suhteessa muuhun kaupallisen verkon käytön määrään ja verkon ruuhkatilanteita on arvioitu olevan harvoin, joten viranomaisliittymien etuoikeudet vaikuttaisivat muiden käyttäjien viestintään vain tilapäisesti ja poikkeuksellisesti. Normaalitilanteessa, jossa kilpailutuksella valitun teleyrityksen matkaviestinverkko ei ole ruuhkautunut, ei viranomaisviestintä näkyisi muiden käyttäjien viestinnän laadussa lainkaan. Verkon ruuhkatilanteissa, kuten suuronnettomuustilanteissa, on kuitenkin tarpeen varmistaa, että viranomaisilla olisi käytössään tarvittavat viestintäresurssit. Viranomaisliittymien saatavuuden ja laadun varmistamiseksi olisi verkkopalvelua tarjoavan teleyrityksen priorisoitava viranomaisliittymiä suhteessa muihin käyttäjiin. Lakiesityksen tärkeä lähtö-

kohta on, että viranomaisliittymien etuoikeuksien käyttö ei kuitenkaan saa heikentää muiden käyttäjien viestintäpalvelun laatua tai saatavuutta yleisesti, vaan teleyrityksillä olisi velvollisuus varmistaa kapasiteetin riittävyys sekä viranomaiskäyttäjien että muiden käyttäjien tarpeisiin. Teleyritykselle säädettäisiin erikseen velvollisuus seurata viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoamisen vaikutusta muiden käyttäjien palveluiden saatavuuteen, verkon suorituskykyyn ja kapasiteetin käyttöasteeseen. Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettaisiin kuvaus etuoikeuksien toteuttamisesta ja arvio niiden muihin käyttäjiin kohdistuneista vaikutuksista.

Liikenne- ja viestintävirastolla olisi esityksen mukaan mahdollisuus vaikuttaa etuoikeuksien käyttöön valvomalla mainittujen teleyritysten lakisääteisten velvollisuuksien toteutumista, ja liikenne- ja viestintäministeriöllä olisi mahdollisuus vaikuttaa tarvittaessa etuoikeutettujen liittymien määrään niiden käyttäjäryhmäpäätöksen yhteydessä. Lisäksi on huomionarvoista, että valtiovarainministeriöllä olisi julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015, jatkossa turvallisuusverkkolaki) nojalla mahdollisuus vaikuttaa viranomaisviestintäpalvelun palvelutuotannon sisältöön.

Esityksen suhde tiedustelulakiesityksiin

Esityksellä ei ole merkittäviä yhtymäkohtia eduskunnassa käsiteltävänä oleviin hallituksen esitykseen eduskunnalle siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi (HE 202/2017 vp) tai hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 203/2017 vp).

Hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 203/2017 vp) ehdotetaan muutettavaksi myös turvallisuusverkkolain 6 §:ää. jossa säädetään Suomen Erillisverkot Oy –konsernin palveluntarjonnasta. Ehdotetulla muutoksella mahdollistettaisiin se, että Suomen Erillisverkot Oy:n tytäryhtiöllä saisi olla muitakin kuin turvallisuusverkkotoimintaan liittyviä tehtäviä, jos muualla laissa niin säädetään. Vaikka ehdotetussa sotilastiedustelulain 9 §:n 1 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi Suomen Erillisverkot –konsernille tehtäväksi kytkennän suorittaminen, se ei liity käsillä olevaan aikakriittistä viranomaisviestintää koskevaan hallituksen esitykseen. Huomionarvoista kuitenkin on, että myös tällä esityksellä (226/2018 vp) ehdotetaan muutettavaksi turvallisuusverkkolain 6 §:ää.